

KOTISEUTUpostia

TOIMINNANJOHTAJAN KYNÄSTÄ **Kevättuntumia**

Olen saanut mahdollisuuden kiertää alueellisissa ja maakunnallisissa kokouksissa ja tulen sitä jatkamaan koko kevään. Kohteina ovat olleet ja tulevat olemaan ne maakunnat, joista tänä vuonna valitaan maakunnalliset ehdokkaat

Kotiseutuliiton valtuuston vaaliin, joka tapahtuu perinteiseen tapaan vuosikokouksessa, nyt Nilsissä perjantaina 7.8. Osan kokouksista hoitavat maakuntien kotiseutuväen erilaiset

yhteenliittymät, toisissa valintajärjestelmää vielä hieman testataan.

Mutta tärkeintä on ollut mahdollisuus näissä ja muissakin jäsenyhteisötapaamisissa päästä esittäytymään ja tapaamaan kotiseututyön aktivisteja. Ja aistimaan, millainen henkinen ja kulttuurinen pääoma meillä Kotiseutuliiiton jäsenistössä on. Jo määrällisesti te noin 200 000 jäsenyhteisöjemme jäsentä muodostatte mahtavan vaikuttajajoukon ja laadullisesti sitäkin suuremman.

Takana on yli satavuotisen kotiseutuliiikkeen historia ja siihen liittyen vielä vanhempi suomalaisen kansakunnan rakentamisen aika, joka muodollisesti alkoi kaksisataa vuotta sitten, kun syntyvälle kansakunnalle annettiin mahdollisuus ryhtyä hoitamaan omia asioitaan. Senkin ajanjakson takana ovat vielä ne vuosisadat, jolloin kristillis-eettinen ihmiskuva vakiintui lainsäädännön perustaksi ja ihmisellä ymmärrettiin olevan yhteiskunnassa keskeisin merkitys. Näiltä pohjilta on syntynyt vapaiden kansalaisten vapaa Suomi, joka on osa länsimaista demokratiaa, osa vapaata maailmaa.

Maakuntien ehdokkaita valitaan

Kotiseutuliiiton valtuuston ehdokasasettelu on jälleen ajankohtainen. Valtuutettu on erovuorossa 11 maakunnassa. Maakuntien ehdokkaista päätetään maakunnallisessa kokouksessa, joka on jo pidetty Kainuussa, Etelä-Pohjanmaalla, Pohjois-Pohjanmaalla, Etelä-Savossa, Pohjois-Savossa ja Satakunnassa.

Maakuntien liittojen ja alueellisten liittojen kanssa yhteistyössä järjestetyt kokouksen

Mutta tämä vapaus merkitsee myös velvollisuutta. Velvollisuutta osallistua yhteisömme kehittämiseen niin valtakunnan ja maakuntien kuin paikallisyhteisöjenkin tasolla. Ja juuri paikallisyhteisötoiminnassa meillä on mahdollisuus vahvan kulttuuriperinnön pohjalta tarjota omia kehittämisvaihtoehtojamme ja vaatia sellaista yhteiskunnallista kehitystyötä, joka huomioi suomalaisuuden taustan olevaisen muodon, kulttuuriympäristöt. Vuosi 2010 on valtakunnallinen kulttuuriympäristökampanjavuosi. Valmistautukaamme yhteisin voimin siihen!

Terveisin,

Lassi Saressalo
toiminnanjohtaja

jatkuvat seuraavasti: Joensuu 14.4. (Pohjois-Karjala), Helsinki 16.4. (Uusimaa), Turku 18.4. (Varsinais-Suomi), Salla 29.4. (Lappi), Tampere 6.5. (Pirkanmaa).

Tänä vuonna liiton edustajat jalkautuvat kaikkiin maakunnallisiin kokouksiin. Tämä tarjoaa mahdollisuuden tutustua myös liiton uuteen toiminnanjohtajaan Lassi Saressaloon, joka osallistuu lähes kaikkiin maakunnallisiin tilaisuuksiin.

Kotiseutuliitto jakaa seurantalojen korjausavustuksia 1,5 miljoonaa

Suomen Kotiseutuliiton hallitus on päättänyt jakaa seurantaloja omistaville yhdistyksille korjausavustuksia 1 574 000 euroa. Avustuksia myönnettiin 177 yhdistykselle, keskimäärin 8 890 euroa seurantaloa kohti. Avustusta saavista taloista noin puolet luokitellaan kulttuurihistoriallisesti arvokkaiksi rakennuksiksi.

Useissa seurantaloissa avustuksen kohteena on tänä vuonna vesikaton korjaaminen, mikä on erittäin tärkeä korjauskohde talojen säilymisen kannalta.

Suomen Kotiseutuliiton päätös korjausavustusten jaosta perustuu Seurantaloasiain neuvottelukunnan esitykseen. Neuvottelukunnassa ovat edustettuina seurantaloja omistavien yhdistysten keskusjärjestöt sekä opetusministeriö, ympäristöministeriö, Museovirasto ja Kuntaliitto.

Seurantalojen korjausavustuksilla pyritään talojen toimivuuden parantamiseen ja kunnossapitämisen lisäksi ohjaamaan talojen korjaustöitä siten, että niissä kunnioitettaisiin talojen kulttuurihistoriallisesti ja arkkitehtonisesti arvokkaita piirteitä. Avustuksen saamisen ehtona on, että talo on avoin kaikille käyttäjille.

Luettelo vuoden 2009 seurantalojen korjausavustuksista: www.kotiseutuliitto.fi

Lisätietoja

rakennustutkija Leni Pakkala
puh. (09) 612 63221
leni.pakkala@kotiseutuliitto.fi

Seurantalot-sivustoa on uudistettu

Seurantalot.fi -sivustoa on uudistettu, jotta se palvelisi entistäkin paremmin käyttäjiä. Uudistetut sivut julkistetaan tiistaina 21.4.2009.

Osoitteessa www.seurantalot.fi sijaitsevat uudet sivut toteuttivat Suomen Kotiseutuliitto ja Vetokonsultit Oy, ja sivujen ulkoasun suunnitteli Birgitta Salminen ProAgriasta.

Sivuille on tehty mm. seuraavia uudistuksia:

- Sivuston ulkoasu on muutettu aiemmin uudistetun etusivun mukaiseksi.
- Palokunnantalot ja raittiusseurantalot ovat liittyneet sivustoon uusiksi taloryhmiksi.
- Etusivulle on lisätty pikahakukenttä, jolla voi hakea taloja nimen, kunnan tai maakunnan perusteella.
- Hakukoneen ”nimi”-kentän toimintaa on parannettu. Jatkossa hakukone etsii kaikki talot, seuran nimet, kunnat ja postitoimipaikat, joissa nimi-kenttään kirjoitettu sana tai sananosa esiintyy.
- Hakukone on jatkossa näkyvillä myös talon tiedot -sivuilla.
- Talon perustiedot, talon tilat, palvelut ja varusteet sekä kuvia ja kertomuksia -sivut on yhdistetty yhdeksi yhtenäiseksi sivuksi.

Elvytysrahaa seurantalojen korjaamiseen

Eduskunta on hyväksynyt lisätalousarvioesityksen, joka sisältää 1,5 miljoonan euron määrärahan seurantalojen korjaamiseen. Määrärahan opetusministeriö siirsi jaettavaksi Suomen Kotiseutuliitolle, joka opetusministeriön toimeksiannosta hoitaa seurantalojen korjausavustusten käsittelyä.

Lisätalousarvion pääasiallinen tarkoitus on talouden elvyttäminen ja siihen on valittu toimenpiteitä, jotka ovat tehokkaita ja nopeasti vaikuttavia. Siksi avustukset kohdistetaan

sellaisille hankkeille, joiden valmistelu on pitkällä ja jotka voidaan aloittaa vuoden 2009 aikana.

Päätökset seurantalojen korjaamiseen osoitetun määrärahan jakamisesta tehdään Suomen Kotiseutuliitossa kevään 2009 aikana.

Lisätietoja

rakennustutkija Leni Pakkala
puh. (09) 612 63221
leni.pakkala@kotiseutuliitto.fi

Ilmoittautuminen valtakunnallisille kotiseutupäiville alkoi

Valtakunnallisia kotiseutupäiviä vietetään Koillis-Savossa Tahkon alueella Nilsissä ja sen naapurikunnissa 6.–9.8.2009. Päivien käsiohjelma julkaistiin 7.4.2009. Samalla käynnistyi päiville ilmoittautuminen Internetissä osoitteessa www.kotiseutupaivat2009.fi.

Kotiseutupäivien teema on savolaisuus ja kansainvälisyys sekä tunnus ”Mualimalle ja takas!”. Tavoitteena on nostaa esiin savolaisuutta voimavarana nykyisessä globaalissa maailmassa sekä vahvistaa erityisesti lasten, nuorten ja nuorten aikuisten positiivista kotiseutukäsitystä.

Vuoden 2009 valtakunnallisten kotiseutupäivien pääjärjestäjä on Nilsian kaupunki. Lisäksi järjestelyihin ovat osallistuneet Suomen Kotiseutuliitto, Pohjois-Savon liitto, Pohjois-Savon kotiseutuyhdistysten liitto ry, Kuopion ja Juankosken kaupungit sekä Kaavin, Rautavaaran, Siilinjärven ja Tuusniemen kunnat.

Nelipäiväiset kotiseutupäivät alkavat torstaina 6.8.2009, jolloin Kuopion yliopistolla järjestetään ”Kunta ja kotiseutu” -seminaari. Se on samalla

Suomen Kotiseutuliiton 60-vuotisjuhlaseminaari. Perjantaina kotiseutuväki asettuu Tahkon maisemiin, jossa ohjelmaan kuuluu muun muassa ”Voorumiksi” nimetty ohjelmakokonaisuus ja ”Viäräleukain vestivaali”.

Lauantaina Tahkolta starttaa 10 eri retkeä lähialueille. Kotiseutupäivät päättyvät sunnuntaina 9.8. Nilsian Louhosareenalla vietettävään pääjuhlaan, jossa juhlitaan samalla Suomen Kotiseutuliiton 60-vuotista taivalta.

Virallisen ohjelman lisäksi kotiseutupäivillä on runsaasti oheisohjelmaa kaikilla järjestäjäpaikkakunnilla. Oheisohjelman suunnittelussa tavoitteena oli etenkin lasten ja nuorten huomioiminen.

Kotiseutupäivien ohjelma ja ilmoittautuminen

www.kotiseutupaivat2009.fi

Lisätietoja

pääsihteeri Katja Lappalainen
puh. 044 7482 373,
katjamaria.lappalainen@nilsia.fi

Asuinmaaseutu 2009 -seminaari oli menestys

Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmän Maaseutu-asumisen teemaryhmä järjesti perinteisen Asuinmaaseutuseminaarin 5.3. Tampereella Vapriikissa. Mukaan mahtui 100 kuulijaa, mutta tulijoita olisi ollut puolta enemmän. Seminaarin kaksi teemaa - taantumasta tahdonvoimalla? ja kyläkaavalla kehitystä! - olivat varsin ajankohtaisia ja kiinnostavia.

Seminaarissa käsiteltiin maaseudun mahdollisuuksia ponnistaa eteenpäin nykyisessä taloustilanteessa. Tampereen apulaispormestari Timo Hanhilahti tarkasteli asiaa kaupungin ja maaseudun vuorovaikutuksen näkökulmasta, kansanedustaja Jari Koskinen esitteli valtion elvytystoimia ja Juha Kuisma visioi maaseudun mahdollisuuksia. Lisäksi kuultiin, miten vuoden kylä, Siikamäki-Peiposjärvi Pieksämäellä, pärjää rakennemuutoksen Suomessa.

Iltapäivällä keskityttiin kylien suunnitteluun ja kaavoitukseen. Tutkimusjohtaja Ari Hynynen TTY:sta esitteli mielenkiintoisen Kytkylä-hankkeen, jossa tutkittiin kylien kehittämistä

verkostona. Yliarkkitehti Anne Jarva kertoi ympäristöministeriön ja teemaryhmän yhteisestä Kyläkaavoituksen kehittämishankkeesta.

Yhtä hankkeen pilottikohteista, Korpilahden Tikkalan kylän yleiskaavaprosessia, valotettiin sekä kaavoittajan (aluearkkitehti Julia Vuori) että kyläaktiivin (Paula Määttä) näkökulmasta. Monipuolisen luentoannin päätti ikään kuin yhteenvetona Tulevaisuuden tutkimuskeskuksen professorin, Sirkka Heinosen esitelmä ”Eheyttävän ja elvyttävän maaseudun tulevaisuuskuvia”.

Päivän aikana myös julkistettiin Seppo Ahon ja Heli Iolan tutkimus: Kahden kunnan asukkaat - lisää osallisuutta? (Lapin yliopiston julkaisu).

Seminaarin esitykset: www.maaseutuasuminen.fi
> Tapahtumakalenteri

Lisätietoja

projektipäällikkö Mia Saloranta
puh. 050 4085870
mia.saloranta@kotiseutulitto.fi

Asuinmaaseutu 2009 -seminaariin ilmoittautui puolet enemmän kuin Vapriikista löytyi istumapaikkoja.

VIERASKYNÄ

Arvot ovat kestäneet aikaa

Kotiseututyön aatteelliseen sisältöön muuttuvassa Suomessa liittyvä pohdinta kuuluu Suomen Kotiseutuliiton kuluvaan vuoden painopistealueisiin. Tämä kotiseutuliikkeen tulevaisuuden kannalta keskeinen pohdiskelu ei luonnollisestikaan saa jäädä vain ”painopistevuoden” asiaksi, vaan liikkeen arvoista, tavoitteista ja tehtävistä on syytä käydä laaja-alaista keskustelua jatkuvasti niin valtakunnallisella kuin alue- ja paikallistasollakin.

Kun Robert Boldt ”hengenheimolaisineen” ryhtyi toimiin järjestäytyneen kotiseututyön käynnistämiseksi liki 120 vuotta sitten, eräs keskeinen arvo oli paikallisuus, paikalliskulttuurien omaleimaisuus. Tämä erilaisuuden ymmärtäminen ja hyväksyminen istuu erinomaisesti myös nykypäivän monikulttuurisessa maailmassa operoivaan kotiseututyöhön. Tähän liittyy ymmärrys siitä, että kulttuuriset muutokset ovat luonnollisia.

Monimuotoinen ja laaja-alainen kotiseuduntutkimus oli järjestäytyneen kotiseututyön alkuvuosikymmenten keskeinen toimintamuoto. Robert Boldtin viestinä oli se, että kaikilla kansalaisilla piti olla yhdenvertainen mahdollisuus osallistua tähän tutkimustyöhön.

Pohjoismaisesta demokratiakäsityksestä lähtevä ”osallistumisoikeus” liittyneenä eettiseen ihmiskeskeiseen maailmankäsitykseen on yhä tärkeä tukipilari kotiseututyössä. Näille periaatteille rakentuu ihmiskäsitys, jossa ihminen on ainutkertainen. Samalla hän toimii kiinteässä vuorovaikutuksessa toisten ihmisten kanssa ja vaikuttaa aktiivisesti elämäänsä.

”Boldtilaisen” kotiseututyön keskeiset arvot ovat kestäneet hyvin aikaa ja maailman muutosta. Toimintaympäristön nopea muuttuminen on luonnollisesti johtanut siihen, että käytännön kotiseututyön painopistealueet ja työmuodot ovat olleet ja ovat myös tulevana vuosina jatkuvan uudelleenarvioinnin kohteina.

Esimerkiksi viime vuosina vilkkaana lainehtinut keskustelu ilmastonmuutoksesta koskettaa monella tavalla kotiseututyötä ja asia vaatii toimia myös kotiseutuväeltä. Yhteiskunnassa ja lähiympäristössä tapahtuvien muutosten aistiminen ja nopea reagointi niihin ovat elävän kotiseutuliikkeen edellytyksiä.

Harri Turunen
Suomen Kotiseutuliiton hallituksen jäsen

Mistäpäin löytyy vuoden kaupunginosa, kotiseututeko ja kotiseutupolku?

Suomen Kotiseutuliitto palkitsee vuosikokouksessaan 7.8. vuoden 2009 kaupunginosan, kotiseututeon ja nyt myös kotiseutupolun. Kaikki liiton jäsenyhteisöt voivat tehdä ehdotuksia palkinnonsaajista.

Ehdokkaat perusteluineen on ilmoitettava 15.5.2009 mennessä Suomen Kotiseutuliittoon sähköpostitse: toimisto@kotiseutuliitto.fi tai

postitse osoitteella: Suomen Kotiseutuliitto, Kalevankatu 13 A, 00100 Helsinki.

Valintaperusteissa painotetaan asukkaiden ja yhteisöjen omatoimisuutta, aloitteellisuutta sekä uusia toiminta-ajatuksia ja hyviä ideoita. Valinnan suorittavat Kotiseutuliiton hallituksen nimeämät palkintaraadit

Googlen kopiointisopimus

Suomalaisilta tekijänoikeuksien haltijoilta on pyydetty kannanottoa Googlen kopiointisopimukseen. Hakukone aloitti vuonna 2004 amerikkalaisten kirjastojen kokoelman digitoinnin, mutta prosessi johti kirjailijoiden ja kustantajien ryhmäkanteeseen, jossa edellytettiin korvauksia tekijänoikeuksien alaisten kirjojen skannaamisesta sähköiseen kirjatietokantaan.

Osapuolet ovat päässeet sopimukseen, jossa todetaan, että Googella on oikeus skannata tekijänoikeuksien alaisia kirjoja ja lisäosia ja ylläpitää kirjatietokantaa. Vastaavasti Google maksaa oikeudenhaltijoille 63 % kaikista näin saaduista tuloista.

Mikäli kirjailija/kustantaja vastustaa sopimusta, on hänellä mahdollisuus tehdä tästä ilmoitus toukokuun 5. päivään mennessä ja mikäli on oikeutettu vaateeseen, jättämään sen tammikuun 5. päivään 2010 mennessä. Tuomioistuin päättää sopimuksesta kesäkuun 11. päivänä 2009 klo 13.00.

Käytännössä sopimus koskee kaikkia kirjailijoita ja kustantajia sekä heidän perillisiä, seuraajiaan tai siirronsaajia, myös suomalaisia, koska Suomi on Yhdysvaltain tavoin osallisena Bernin tekijänoikeussopimuksessa. Näin myös suomalaiset kotiseutukirjailijat ja -kustantajat ovat neuvotellun sopimuksen piirissä.

Mikäli tekijät/kustantajat eivät hyväksy sopimusta, on heillä mahdollisuus nostaa Googlea vastaan henkilökohtainen kanne.

Suomen Kotiseutuliiton kannanotto

Suomen Kotiseutuliiton hallituksen näkemyksen mukaan ei kotiseututietokirjailijoiden eikä kotiseututietokirjakustantajien kannata ilman erityistä syytä jättäytyä sopimuksen ulkopuolelle.

Hallitus ja valtuuston puheenjohtaja

Kuvassa vasemmalta oikealle Raimo Sailas (hallituksen varapuheenjohtaja), Marja Lepola, Heikki Kukkonen (hallituksen puheenjohtaja), Rauno Lahtinen, Kirsi Moisander, Pekka Laaksonen (valtuuston puheenjohtaja), Harri Turunen ja Liisa Ryyppö.

Valtuusto kokoontuu toukokuussa

Suomen Kotiseutuliiton valtuusto kokoontuu Joensuussa 15.–16.5.2009. Kokouksessaan se käsittelee vuoden 2008 vuosikertomusta ja tilinpäätöstä sekä keskustelelee Suomen Kotiseutuliiton arvoista ja strategiasta.

Kotiseututyön ansiomitali haettavissa

Kotiseutupäivillä jaettavien Kotiseututyön ansiomitalien hakuaika päättyy huhtikuun loppussa. Ansiomitali on kotiseututyön korkein huomionosoitus ja sen lunastusmaksu on 150 euroa.

Vakiintuneen tavan mukaan mitaleita myönnetään vuosittain korkeintaan 15. Hakulomakkeen voi tilata liiton toimistosta tai sen voi tulostaa internetistä www.kotiseutuliitto.fi.

Vaikuttakaa liiton toimintaan – vastatkaa jäsenkyselyyn!

Liiton jäsenyhdistyksille on tullut ylimääräisenä jäsenpostina kyselylomake, jossa tiedustellaan näkemyksiä liiton toiminnasta ja haetaan kehitys- näkymiä jäsenistön omista tavoitteista ja toiveista. Tarkoitus on, että yhdistyksen hallitukset tai muu aktivistijoukko todella keskittyy kyselyyn vastaamiseen ja toimittaa vastaukset ohjekirjeessä mainittuun osoitteeseen ennen kesän tuloa.

Liitto ja tutkimuksen tekijä, Innolink toivovat, että mahdollisimman moni vastaa kyselyyn Internetin kautta, linkki löytyy osoitteesta <https://research.innolink.fi/tutkimus/flt/34661/>

Luonnollisesti paperivastauksetkin ovat yhtä tervetulleita, mutta nettivastaaminen säästää kustannuksia ja vähän hermojakin, kun vastauksia ei tarvitse tutkijain toimesta siirtää sähköiseen muotoon. Vastattelepa kummalla tavalla tahansa, **tärkeintä on, että vastaatte.**

Lisätietoja

toiminnanjohtaja Lassi Saressalo
puh. 050 590 2210
lassi.saressalo@kotiseutuliitto.fi

Jan Vapaavuori avasi ERP 2009 – kunnan- ja kaupungintalot teemavuoden

Euroopan rakennusperintöpäivien teemavuoden 2009 avasi ministeri Jan Vapaavuori 16.3.2009 Helsingin Kuntatalolla pidetyssä tilaisuudessa. Vuoden 2009 teemana on kunnan- ja kaupungintalot. Teema on ajankohtainen kuntauudistusten johdosta, joiden myötä yli 60 suomalaisen kunnan itsenäinen rooli päättyy. Avajaisissa esiteltiin lisäksi vuoden teemajulkaisu ”Päätöksen paikka. Kunnantalot ja kaupungintalot”, jonka on toimitannut Lauri Putkonen.

Vuonna 2010 ERP teemana on rakennettu maisema. Tähän liittyen pidettiin ERP 2009 avajaisten yhteydessä keskustelutilaisuus ja workshop, joiden aiheena oli kulttuuriympäristö. Tilaisuudessa keskusteltiin järjestöjen roolista kulttuuriympäristön vaalijoina ja suunniteltiin järjestöjen toimintaa tulevaisuudeksi.

Rakennusperintöpäiviä vietetään 11.–13.9.

Vuoden 2009 ERP teemavuosi huipentuu 11.–13. syyskuuta, jolloin vietetään rakennusperintöpäiviä. Perinteisiä rakennusperintöpäivien tapahtu-

mia ovat olleet tutustumiskäynnit, kiertoajelut, seminaarit ja näyttelyt. Kaikki, yksityisistä henkilöistä yhteisöihin, ovat tervetulleita järjestämään rakennusperintöön liittyviä tapahtumia.

Suosituksena on, että kaikki ERP tapahtuman järjestäjät ilmoittaisivat tapahtumastaan Rakennusperintöportaalin sähköiseen kalenteriin. Tietojen avulla seurataan rakennusperintöpäivien tapahtumien lukumäärää ja laajuutta.

ERP 2009 teemamateriaalin tilaaminen

ERP 2009 teemaan liittyen on tilattavissa maksuttomia yleisesitteitä sekä julkaisu ”Päätöksen paikka. Kunnantalot ja kaupungintalot” osoitteesta erp@kotiseutuliitto.fi. Julkaisu on tarkoitettu ensisijaisesti tapahtumajärjestäjille ja kouluille. Materiaali löytyy myös sähköisessä muodossa Rakennusperintöportaalista.

Lisätietoja

www.rakennusperinto.fi > Euroopan rakennusperintöpäivät

Kirjamakasiini

Näppärä paketti julkisia rakennuksia

Lauri Putkonen (toim.)

Päätöksen paikka. Kunnantalot ja kaupungintalot.

Rum för beslut. Kommun- och stadshusen.

Euroopan rakennusperintöpäivät. 68 s.

Helsinki 2009.

Julkaisun varsinainen tekstiosa alkaa professori Hannu Soikkasen artikkelilla, jossa luodaan katsaus kunnallishallinnon historiaan tarkastelemalla pitäjäntupia, kunnantupia ja kunnantaloja historiallisena prosessina.

Vastaavasti professori Laura Kolbe tarkastelee kaupunkien hallintorakennuksia hallitsemisen symbolina, tarjoaa niille eurooppalaisia esikuvia ja toteaa myös kuinka mm. Turussa ja Helsingissä vanhat Seurahuoneet muutettiin hallintoa palveleviksi kaupungintaloiksi. Mutta itsenäisen Suomen aikana myös kaupungintaloja rakennettiin nimenomaiseen hallintotarkoitukseen ja moni niistä onkin suomalaisen arkkitehtuurin huipputuotoksia.

Seuraavissa artikkeleissa tarkastellaan yksittäisiä rakennuksia ja niiden arkkitehtuuria ja historiaa. Professori Vilhelm Helander kuvaa Porvoon raatihuoneen ja Porin kaupungintalon restaurointia, dosentti Riitta Niskanen Eliel Saarisen piirtämiä Joensuun ja Lahden ”talosisaruksia” ja dosentti Sanna Kaisa Spoof Hollolan kunnantupaa.

Turkulainen rakennustutkija Tarja Tuulikki Laaksonen kertoo eloisesti Turun Vanhan Raatihuoneen kohtalosta muuttua keskieuropalaisesta Suurtoria hallinneesta barokkirakennuksesta torninsa menettäneeksi paitatehtaaksi ja sittemmin kulttuurikeskuksen toimintatilaksi.

Amanuessi Erkki Vanhakoski tarkastelee kunnan- ja kaupungintaloja arkkitehtikilpailujen kohteina. Museolehtori Teija Isohauta esittelee Suomen kansainvälisesti ehkä tunnetuinta kunnantaloa, nyt aluepalvelukeskukseksi muuntunutta Säynätsalon Curiaa, joka on yksi Alvar Aallon mestariteoksia.

Asemakaava-arkkitehti Ilmari Heinosen sanomana on entisen Strenbergin tupakkatehtaan muuntuminen Pietarsaaren virastokeskukseksi. Projekti-päällikkö Tiina Elo kertoo Lapin kunnan ja kaupungintaloista, joista merkillisin kohtalo lienee Kemin kaupungintalolla, jonka saksalaiset yrittivät räjäyttää nurin maailmansodan viime vaiheissa.

Lapissakin näkyy yksi suomalaisen modernin rakennustaiteen helmistä, Alvar Aallon Rovaniemen kaupungintalo. Sodan kohtalot kärsi myös Hangon ensimmäinen monumentaalinen kaupungintalo, jonka venäläiset räjäyttivät maan tasalle joulukuussa 1941. Tilalle nousi yhtä monumentaalinen Bertel Liljequistin piirtämä hallintorakennus, kuten museonjohtaja Marketta Wall tietää kertoa.

Päätöksen paikan kirjoittajat ovat kukin maamme eturivin osaajia omalla alallaan. Lauri Putkonen on onnistunut mahduttamaan 68 sivuun valtavan määrän tietoa suomalaisesta rakennushistoriasta ja samalla myös kunnallishallinnon taustoista. Huomaavaisesti on kunkin artikkelin loppuun varattu tilaa ruotsinkieliselle tiivistelmälle.

Lue esittely kokonaan Kotiseutuliiton sivuilta www.kotiseutuliitto.fi > Kirjamakasiini

Kulttuuriympäristökampanja 2010 esittäytyi ERP 2009 teemavuoden avajaisissa

Kulttuuriympäristökampanja 2010 esittäytyi ERP 2009 teemavuoden avajaisten yhteydessä pidetyssä keskustelutilaisuudessa 16.3. Kampanjaa esitteli Suomen Kotiseutuliiton toiminnanjohtaja Lassi Saressalo. Samalla hän julkisti JOY Jokaisen Oma Ympäristö - Kulttuuriympäristökampanja 2010 -tunnuksen.

ERP 2009 avajaisten yhteydessä pidetty keskustelutilaisuus ja workshop liittyivät vuoden 2010 Euroopan rakennusperintöpäivien teemaan, joka on rakennettu maisema. Teema on päätetty sitoa järjestöjen JOY Jokaisen Oma Ympäristö - kulttuuriympäristökampanjaan.

JOY Jokaisen Oma Ympäristö - Kulttuuriympäristökampanja 2010

Kansalaisjärjestöt ovat päättäneet monien julkisten organisaatioiden tuella järjestää vuonna 2010 laajan kampanjan kulttuuriympäristön arvostuksen ja hoidon parantamiseksi. Kampanjaa koordinoi Suomen Kotiseutuliitto.

Kampanjan tavoitteena on nostaa kulttuuriympäristön arvostus samalle tasolle luonnonympäristön arvotuksen kanssa, myös laissa. Samalla pyritään parantamaan kulttuuriympäristöä vaalivien järjestöjen, viranomaisten ja muiden tahojen yhteistyötä. Tavoitteena on muodostaa kansalaisjärjestöjen toimintaverkosto, jossa on mukana satoja tuhansia ihmisiä.

Tarkoitus on, että kampanjaan mukaan ilmoittautuvat yhteisöt järjestävät vuonna 2010 kulttuuriympäristökampanjaan liittyen omia tapahtumia, toimintoja, hankkeita, koulutuksia tai tuottavat aiheeseen liittyviä aineistoja eri tarkoituksiin, artikkeleita tiedotusvälineille, julkaisuja jne.

Kampanjalle on tehty JOY tunnus, sähköpostiosoite ja esite

Kulttuuriympäristökampanjalle on luotu maaliskuussa JOY tunnus, oma sähköpostiosoite joy@kotiseutuliitto.fi sekä esite, joka on suunnattu kampanjaan osallistumisesta kiinnostuneille yhteisöille. JOY tunnuksen suunnitteli Pirjo Toivio.

Suosituksena on, että Kulttuuriympäristökampanjaan osallistuvat hankkeet, tapahtumat, näyttelyt yms. käyttäisivät omissa esitysmateriaaleissaan JOY tunnusta. JOY tunnuksia ja esitteitä voi tilata sähköpostitse osoitteesta joy@kotiseutuliitto.fi.

Lisätietoja

joy@kotiseutuliitto.fi

www.kotiseutuliitto.fi > JOY Jokaisen Oma Ympäristö – Kulttuuriympäristökampanja 2010

VIRSU-hankkeen aloitusseminaarit alkavat huhtikuussa

Virsu on Pohjois-Pohjanmaan digitaalinen kulttuuriperintö -hanke. Sen tavoitteena on pohjoispohjalaisen kulttuuriperinnön tallentaminen digitaaliseen muotoon, kulttuuriperinnön tavoitettavuuden ja säilyvyyden turvaaminen.

Hankkeen toteutusalue on Pohjois-Pohjanmaa ja sen seitsemän seutukuntaa (Nivala-Haapajärven, Koillismaan, Oulunkaaren, Oulun, Raahen, Siikalatvan ja Ylivieskan seutukunnat).

Hankealueen kunnissa tallennetaan KirjastoVirma sekä Arvi-tietokantoihin Pohjois-Pohjanmaan kulttuuriperintöä sekä kotiseutuarkistojen materiaalia digitaaliseen muotoon yleisön saataville verkkoon. Tavoitteen saavuttamiseksi hankkeessa etsitään kunkin pitäjän omaa identiteettiä kuvaavaa, ominta aineistoa ja historiaa.

Etsimme vuoden 2008 kotiseututietokirjaa

Suomen Kotiseutuliiton hallitus on päättänyt elvyttää vanhan tradition ja valita vuoden kotiseututietokirjan. Sitä etsimme vuonna 2008 julkaistusta kotiseutukirjasta, ja palkitsemme sen ainakin maineella ja kunnialla. Vuoden kotiseututietokirja julkistetaan Turun kirjamessuilla lokakuussa 2009.

Liiton hallitus on asettanut palkintaa varten toimikunnan, jolle palkittavaksi haluttuja kirjoja tulisi lähettää. Kirjat tulee toimittaa Suomen Kotiseutuliittoon, osoitteeseen Kalevankatu 13, 00100 Helsinki.

Jotta saisimme aikaa kirjojen läpilukuun ja mielettämme parhaiden valintaan, pyydämme toimittamaan palkittavaksi haluttu tai halutut teokset kesäkuun alkuun mennessä. Lähetetyt teokset

Aloitusseminaarit

Siikajoki/Ruukki 20.4.2009 klo 13–15

Ylivieska 28.4.2009 klo 13–15

Muhos 5.5.2009 klo 13–15

Haukipudas 11.5. klo 13–15

Koillismaa 14.5. klo 13–15

Lisätietoja

projektipäällikkö Hanna Järviluoma

puh. 044 7439 212

hanna.jarvinen@haapajarvi.fi

www.kirjastovirma.net

www.kotiseutuarkistot.fi

tullaan liittämään Kotiseutuliiton kotiseutukirjastoon.

Suomen Kotiseutuliitto on osajärjestäjänä mukana Turun kirjamessuilla. Pyrimme saamaan sinne oman osaston ja ainakin keskusteluhetkiä kotiseutukirjallisuudesta. Turun messuthan on juuri se tapahtuma, jossa myös erilaiset kansalaisjärjestöt ja ei-niin-kaupalliset-kustantajat esiintyvät. Messuilla vierailee todella paljon väkeä, vuonna 2008 peräti 23 450 messuvierasta.

Lisätietoja

toiminnanjohtaja Lassi Saressalo

puh. 050 590 2210

lassi.saressalo@kotiseutuliitto.fi

Satu Aallonpää 30 vuotta Kotiseutuliitossa

Maaliskuun 12. päivänä tuli kuluneeksi tasan 30 vuotta siitä kun hallintosihteeri Satu Aallonpää aloitti työnsä Suomen Kotiseutuliiton palveluksessa. Nuori merkonomi luki ilmoituksen Helsingin Sanomista ja tuli valituksi liiton toimistosihteeriksi. Sadun lisäksi liiton toimistossa oli tuolloin toiminnanjohtaja, taloussihteeri ja osaaikainen järjestösihteeri.

1970- ja 1980-lukujen vaihde oli Kotiseutuliiton toiminnan laajenemisen aikaa. Pian saatiin kokopäivätoiminen järjestösihteeri ja Kansallispukuneuvosto aloitti toimintansa liiton suojissa. Myös Helsingin kaupunginosayhdistysten liitto toimi samoissa tiloissa.

Satu kertoo viihtyneensä hyvin Kotiseutuliiton palveluksessa. – Täällä on ollut kivoja työkavereita ja kotiseutuihmiset ovat aina olleet mukavia, toteaa Satu.

Työtehtävät ovat muuttuneet kuluneiden vuosikymmenten aikana paljon. – Voi, muistan vielä kun sain ensimmäisen sähkökirjoituskoneen, jossa oli korjausnauha. Se muutti minun elämäni, nauraa Satu. Nykyisinhän suurin osa työpäivästä kuluukin tietokoneen äärellä. – Ensimmäiset

Kotiseutuarkistokoulutus jatkuu

Seuraava kotiseutuarkistokoulutus pidetään 22.4.2009 Kouvolassa. Koulutuspäivän yhteistyökumppanina on Mikkelin maakunta-arkisto.

Kouvola-talossa pidettävään seminaariin voi ilmoittautua 15.4. asti. Osallistumismaksu on 25 euroa. Tarkemmat tiedot kurssipäivästä löytyvät Kotiseutupostin edellisestä numerosta ja osoitteesta www.kotiseutuliitto.fi.

tietokoneet taisivat tulla liiton toimistoon 1987, Satu muistelee.

Sadun työrupeama Kotiseutuliitossa jatkuu edelleen. Moni tunnistaa Sadun äänen, kun liiton numeroon soittaessa kuuluu vastaus ”Kotiseutuliitto Aallonpää”.

Satu Aallonpää ehti tavata työuransa alkuvuosina myös taustalta katselevan akateemikko Kustaa Vilkunan.

Kotiseutuarkistokoulutus jatkuu ensi syksynä, jolloin saatetaan loppuun koko maan kattava koulutuskiertos. Syksyllä seminaaripäivät järjestetään Hämeenlinnan, Joensuun ja Jyväskylän maakunta-arkistojen alueella.

Lisätietoja

järjestöpäällikkö Heikki Saarinen
puh. (09) 612 63224
heikki.saarinen@kotiseutuliitto.fi

JÄRJESTÖPÄÄLLIKÖN TERVEHDYS

Aina oppii uutta, kun on kotoa poissa

Pääsiäinen paiskelee ja helluntai heittelee, sanottiin Varsinais-Suomessa aikoinaan. Tämä siis tarkoitti sitä, että näiden juhlien ajankohta vaihtelee vuodesta toiseen. Parikymmentä vuotta sitten vietin huhtikuun alun Kreikassa. Lähdin Suomesta matkaan Palmusunnuntaina ja kun paluumatka alkoi viikon kuluttua oli taas Palmusunnuntai. Kreikkalainen Palmusunnuntai.

Tuolla reissulla painoin mieleeni miten pääsiäisen ajankohta määräytyy. ”Pääsiäispäivä on kevätpäivän tasausta seuraavan täydenkuun jälkeinen sunnuntai”. Kauas piti matkustaa että tämäkin asia selvisi! Selvennykseksi on sanottava, että Kreikassa pääsiäinen määräytyy juliaanisen kalenterin mukaan, minkä vuoksi juhla ei aina osu samaan aikaan kuin vaikkapa meillä Suomessa.

Kävin taannoin pistäytymässä Kuopiossa. Oli Pohjois-Savon maakunnallinen kokous, jossa valittiin ehdokasta Kotiseutuliiton valtuustoon. Järjestelyistä vastasi Pohjois-Savon alueellinen yhdistys Pohjois-Savon kotiseutuyhdistysten liitto, joka perustettiin viisi vuotta sitten. Oli hauska nähdä miten selkeätä ja hyvin organisoitua yhteistyö oli alueellisen yhteenliittymän kautta.

Onhan Suomessa toki muitakin toimivia alueorganisaatioita olemassa ja niiden luomiseksi on tehty paljon työtä, mutta kaikkialla asia ei vain ole ottanut tuulta siipiensä alle. Tämä toimintamalli olisi kuitenkin jäsenkuntamme eduksi ja hyödyksi. Yhteistyö ja tietämys siitä mitä (ja miten) muualla tehdään edistää kaikkien asiaa. Aina on hyvä nähdä asioita omien ympyröidensä ulkopuoleltakin.

Paluumatka Helsinkiin alkoi Oulun-junassa, jonka tuolille aiempi matkustaja oli jättänyt Oulu-lehden. Lueskelin sitä ja löysin mielenkiintoisen jutun Oulun kaupungintalosta, joka paikkakunnalla tunnetaan nimellä Susiteetti. Nimi juontaa

ruotsinkieliseen sanaan seurahuoneesta, sillä talo valmistui aikoinaan hotelli-ravintola Seurahuoneeksi. Talolla on värikäs historia: jatkosodan aikana siellä oli Saksan Wehrmachtin paikalliskomendantin virasto ja sodan jälkeen talossa toimi teatteri. Nyt talo on jälleen remontissa. Tämäkään tieto ei olisi minua tavoittanut, jos olisin kotiin jäänyt!

Samalla totesin tästä Oulun kaupungintalon jutusta, että olipa se ajankohtainen. Euroopan rakennusperintöpäivien teemana ovat tänä vuonna kaupungin- ja kunnantalot. Oulu-lehden juttukin osoittaa, miten jännittäviä tarinoita kaupungintaloihin ja kunnantaloihin voi kätkeytyä. Taas on tullut moneen kertaan oikeaksi todetuksi viisaus, jonka muuan vanha mies minulle opetti: Aina oppii uutta, kun on kotoa poissa.

Pääsiäisen ajan tervehdyksenä yritän muistutella tähän loppuun lapsena opitun virpomislorun:

Virvon, varvon tuoreeks, terveeks,
tulevaks vuodeks.

Vitsa siulle, palkka miulle:

muna kanasestais, voilusikka lehmästäis,
kakku taikinastais, markka kukkarostais.

Luppaat sie, luppaat sie viikon päähän velkaa?

(Ennen vanhaan virpomisalkan sai nimittäin vasta viikon kuluttua palmusunnuntaista eli pääsiäislauantaina.)

Heikki Saarinen
järjestöpäällikkö

Muutoksia Suomen Kotiseutuliiton jaostoihin

Suomen Kotiseutuliiton hallitus on muuttanut Tutkimusjaostonsa Kotiseutututkimuksen neuvottelukunnaksi. Hallitus myös perusti uuden Kulttuuriasiainneuvottelukunnan sekä vahvisti Tiedotus- ja julkaisujaoston kokoonpanoon tulleet muutokset.

Kotiseutututkimuksen neuvottelukunta toimii Kotiseutuliiton neuvonantajana kotiseutututkimuksen alueella, välittää tietoa kotiseutututkimuksen tilanteesta Kotiseutuliittoon ja informoi Kotiseutuliiton tarjoamista tutkimusaiheista tutkijakentälle. Neuvottelukunta tekee toimialueeltaan aloitteita liiton hallitukselle.

Kotiseutututkimuksen neuvottelukunnan puheenjohtajaksi valittiin professori Janne Vilkuna sekä jäseniksi professori Risto Eräsaari, dosentti Teppo Korhonen, yksikön johtaja Marja Pohjola, professori Pertti Rannikko, professori Hannu Saha, professori Outi Tuomi-Nikula ja professori Jouko Vahtola. Neuvottelukunnan asiain valmistelijana toimii toiminnanjohtaja Lassi Saressalo ja sihteerinä järjestöpäällikkö Heikki Saarinen.

Kulttuuriasiain neuvottelukunta seuraa kansallista ja kansainvälistä cultural heritage -keskustelua, tekee aloitteita Kotiseutuliiton hallitukselle ja toimii yhdyssiteenä kansalaisjärjestötoimijoihin

sekä mahdollisuuksien mukaan kansainväliseen toimijakenttään.

Kulttuuriasiain neuvottelukunnan puheenjohtajaksi valittiin professori Pekka Laaksonen sekä jäseniksi toiminnanjohtaja Satu Hallenberg, pääsihteeriksi Anja-Tuulikki Huovinen, toiminnanjohtaja Marjukka Kulmanen, toiminnanjohtaja P.T Kuusiluoma, pääsihteeriksi Risto Matti Niemi, toiminnanjohtaja Ulla Piela, pääsihteeriksi Tuija Sivonen, verkamhetsledare Tom Sandström, liittosihteeriksi Marja Vuori, vs. toiminnanjohtaja Sara Tamminen ja toiminnanjohtaja Eero Yrjö-Koskinen. Neuvottelukunnan asiain valmistelijana toimii toiminnanjohtaja Lassi Saressalo ja sihteerinä järjestöpäällikkö Heikki Saarinen.

Tiedotus- ja julkaisujaoston puheenjohtajana toimii johtaja Pentti Kurunmäki sekä jäsenenä päätoimittaja Risto Alanko, tiedottaja Sirkku Immonen, suunnittelu- ja kehittämispäällikkö Kirsi Moisander, kulttuurineuvos Jouni Mykkänen ja FM Harri Turunen. Jaoston asiain valmistelijana toimii toiminnanjohtaja Lassi Saressalo ja sihteerinä tiedottaja Tuija Tervo.

Luottamushenkilöiden yhteystiedot

www.kotiseutuliitto.fi > Organisaatio

Kulttuuriympäristöohjelman laatimista varten on ilmestynyt opas

Ympäristöministeriö on julkaissut **Kulttuuriympäristöohjelma - miksi ja miten** oppaan, josta löytyy ohjeita ja näkökulmia kulttuuriympäristöohjelman toteuttamiseen. Opas tarjoaa myös runsaasti jo tehtyihin

ohjelmiin pohjautuvia esimerkkejä kulttuuriympäristöohjelmien tekijöille.

Linkki oppaaseen osoitteessa www.kotiseutuliitto.fi > Ajankohtaista

SUOMEN KOTISEUTULIITTO

Kalevankatu 13 A, 00100 HELSINKI, puh. (09) 612 6320, fax (09) 612 63250, toimisto@kotiseutuliitto.fi, www.kotiseutuliitto.fi